

Første behandling af forslag til lov om kontrol med overholdelsen af Det europæiske økonomiske Fællesskabs forordninger om monopoler og konkurrencebegrænsninger.

(Lovforslaget (nr. 87) findes i tillæg A. sp. 1523, fremsættelsen i tidenden sp. 2190).

Lovforslagene sættes til forhandling.

Ritt Bjerregaard: Disse lovforslag er i lighed med de foregående, der er behandlet her i dag, et led i den tekniske tilpasning af dansk lovgivning, der er en følge af Danmarks eventuelle tilslutning til EF.

Det første lovforslag drejer sig om en ændring af konkurrenceloven på en sådan måde, at handelsministeren kan afgøre, for det første at bestemte varebetegnelser skal forbeholdes varer, der opfylder bestemte forskrifter, og for det andet at bestemte varer skal mærkes på en særlig måde. Med undtagelse af §§ 16 og 17 bibeholdes de andre paragraffer i den gamle lov. Ændringerne er motiveret med, at der er fællesmarkedsdirektiver vedrørende krystalglas og tekstiler, og at der forventes lignende bestemmelser for andre varer, og desuden at markedsintegrationen kan betyde, at handelsministeren kan have brug for at give forskrifter vedrørende andre varer. I øvrigt tænkes loven selvfølgelig kun anvendt, hvor der ikke i den øvrige lovgivning er fastlagt lignende bestemmelser.

Den nuværende § 16 i konkurrenceloven er en gammel paragraf, der fandtes i konkurrenceloven af 1912 og som forbilledet havde den tyske konkurrencelov. Den tilsigtede ligesom den nuværende ændring at tjene forbrugeroplysningen. I betænkning nr. 416 af 1966 siges dog, at bestemmelserne indtil dette tidspunkt har været meget lidt brugt. Men mens den gamle formulering kun gik på kvantumsangivelser og oprindelsesmærkning, indeholder den nye tilføjelser med bestemmelser om oplysninger vedrørende indhold, sammensætning, holdbarhed, behandlingsmåde og egenskaber i øvrigt. En forøget forbrugeroplysning med hensyn til varens indhold og egenskaber var allerede foreslået af et flertal af et udvalg nedsat af handelsministeren den 21. januar 1959, jævnfør den tidligere nævnte betænkning, mens mindretallet fremhævede, at der alle-

rede på frivillig basis var gennemført lignende ting, og at man kunne fortsætte med det. Ændringen af lovforslaget falder således i tråd med udviklingen her i landet og skal hermed anbefales.

Det næste lovforslag er i modsætning til det foregående ikke en ændring af en eksisterende lov, men et forslag til en ny lov. Det er også begrundet i en eventuel tilslutning til fællesmarkedet. Forslaget drejer sig om en bemyndigelse for monopoltilsynets direktorat til at yde Fællesmarkedskommissionen bistand vedrørende kontrollen med monopoler og konkurrencebegrænsninger. Lovforslaget er af administrativ betydning og tjener til at sikre, at samarbejdet mellem Danmark og fællesmarkedet i givet fald kan fungere. Det er begrundet med Romtraktatens konkurrenceregler og i tilknytning hertil Kommissionens to forordninger fra henholdsvis 1962 og 1968. Da forordning nr. 17 af 1962 og nr. 1017 af 1968 i deres fulde udstrækning kommer til at gælde for Danmark, hvis vi kommer ind i fællesmarkedet, er det betydningsfuldt, at de kan studeres nærmere.

Når det er nødvendigt med et lovinitiativ, skyldes det, at Danmark skal have en kompetent myndighed til at tage sig af eventuelle undersøgelser og henvendelser vedrørende monopoler og konkurrencebegrænsninger. Forslaget her bemyndiger monopoltilsynet dertil. I øvrigt er der i lovforslagets bemærkninger givet god besked om, hvorfor de enkelte paragraffer er nødvendige, så det skal jeg ikke trætte med at gentage.

I indledningen nævnte jeg, at der ikke lå en tidligere lov til grund for forslaget her. Det er selvfølgelig rigtigt i den forstand, at der ikke henvises til nogen. På den anden side bygger forslaget tydeligvis på loven af 1955 om tilsyn med monopoler og konkurrencebegrænsninger. Når lovforslaget her ikke bare tilsigter en ændring af den eksisterende lov, skyldes det, at denne kun dækker nationale forhold og skal vedblive at gøre det, mens den nye lov til gengæld kun taler om forholdet til EF. Lovene svarer i princippet til hinanden, idet dog EF-loven hviler på et forbudsprincip, mens den danske hviler på et princip om kontrolmisbrug. I praksis har lovene fungeret ens, idet dog fællesmarkedet har haft langt flere sager at behandle, mens vi her i landet stort set med

[Ritt Bjerregaard.]

monopoltilsynet har kunnet klare problemerne, før der blev sager ud af det.

Lad mig nævne, at monopoltilsynet omkring midten af februar påbegynder udsendelsen af et tidsskrift med orientering om internationale kartelspørgsmål særlig med henblik på fællesmarkedslandenes lovgivning og administrative praksis. Det skulle give flere interesserede muligheder for at følge med i udviklingen, inden for dette område, bl.a. fordi de gældende forordninger, som vi allerede tidligere i dag har hørt om, derved bliver tilgængelige. Indtil videre bemyndiger vi med denne lovgivning monopoltilsynet til at samarbejde med Fællesmarkedskommissionen om de i forslaget nærmere angivne områder. Det skal hermed anbefales.

Hans Kjær: Det første af de to lovforslag, der her er sat til behandling under ét, er begrundet i de harmoniseringer af varebetegnelser m. v., der dels er gennemført, dels forventes gennemført. Lovforslaget bygger på en ændring af konkurrencelovens § 16, hvor man har taget hele det første stykke med uændret. Som fru Ritt Bjerregaard fremhævede, er der tale om en gammel lovgivning, som ikke har fået megen anvendelse; mig bekendt har den kun været brugt til nogle områder inden for brødsalget, som for længst er ophævet igen.

Der kunne måske derfor nok være anledning til at diskutere, om det nu var den ideelle udgave at tage uændret med. Men lad mig da straks fastslå, for at der ikke skal være nogen misforståelse, at jeg finder det rigtigt, at handelsministeren har taget denne del af lovforslaget uændret med. Det gør jeg ud fra den principielle indstilling, som mit parti har til de lovforslag, der vedrører vores fremtidige forhold til Fællesskaberne, nemlig at man i videst muligt omfang bør henholde sig til en lovgivning, der er direkte foranlediget af og i direkte sammenhæng med vort medlemskab i fællesmarkedet. Hvad man ellers måtte have af ønsker

om ændringer i vor lovgivning, bør således efter vor opfattelse særskilt fremsættes og særskilt behandles i tinget. Men det er netop denne principielle indstilling, som giver mig nogen uro ved stk. 2 i den nye udformning af § 16. Det er den bestemmelse, der indeholder bemyndigelser til handelsministeren til efter forhandling med erhvervslivets organisationer at fastsætte forskellige bestemmelser, der i forslaget er delt op i to kategorier. Den første, der går på bestemte varebetegnelser og symboler, der forbeholdes varer, som opfylder nærmere angivne betingelser, begrundet ikke min uro.

Derimod kan den næste bestemmelse, hvorefter bestemte varer kun må sælges, såfremt varerne eller deres indpakning på nærmere foreskrevet måde er forsynet med oplysninger om varens indhold og sammensætning, holdbarhed, behandlingsmåde og egenskaber i øvrigt, nok give anledning til en bemærkning. I bemærkningerne til lovforslaget er det jo netop anført, at disse bestemmelser ikke afgrænses til kun at omfatte regler, der er nødvendiggjort af fællesmarkedsforpligtelserne, idet markedsintegrationen gør det ønskeligt, at handelsministeren også i øvrigt kan give forskrifter af den omhandlede karakter.

Jeg kunne godt lide at vide, hvad der reelt ligger bag denne motivering, for det fremgår egentlig ikke så forfærdelig meget af ordvalget, der er lidt kryptisk.

Som sagt finder vi det i sig selv ikke heldigt, hvis disse lovforslag går videre end dertil, hvor begrundelsen klart kan henføres til vor tilslutning til EF. I dette forhold kommer yderligere det til, at ordvalget, lidt sammentrængt, ret nøje svarer til ordlyden af § 6 i det lovforslag om mærkning af varer m. v., der blev fremsat sidste folketingsår, og som gav anledning til debat her i Folketinget. Jeg skal ikke genoplive debatten ved denne lejlighed, hvis det kan undgås, men kun henvise til, at mit partis ordfører, fru Gerda Møller, begrundede vor stilling. Forslaget her, taget efter ordlyden, indeholder i realiteten en fuldstændig bemyndigelse til

[Hans Kjør.]

handelsministeren til at gennemføre tvungen varedeklaration i videst omfang, og som fru Gerda Møller dengang redegjorde for det, er vi ikke tilhængere af en tvungen varedeklaration uden afgrænsninger, en holdning, som vi delte med det samlede erhvervs- og også med formanden for varedeklarationsnævnet. Jeg skal derfor henstille, at handelsministeren giver tilsagn om, at bemyndigelsen i dette lovforslag alene vil finde anvendelse i forhold, der motiveres af vor tilslutning til EF, og at den ikke kan opfattes som en genvej til en lovgivning, der kræver et dyberegående forarbejde og overvejelser ud fra sammenhængen med hele det arbejdsområde, der behandles i forbrugerkommissionen. Hvis jeg ikke kan få et sådant tilsagn, nødsages jeg til over for det tilsagn, jeg ellers skal give om mit partis som helhed velvillige medvirken til lovforslagets gennemførelse, at tage det forbehold, at vi under et udvalgsarbejde får afklaret den del af problematikken.

Med hensyn til det andet lovforslag, vi har til behandling, fremgår lovforslagets formål grundigt og klart af lovens titel; den er næsten lige så lang som en normal lov. Skal man sammenfatte det, kan man vel sige, at indholdsmæssigt giver det en naturlig løsning af de opgaver, der her i landet skal klares ud fra Fællesskabernes regler om at modvirke konkurrencebegrænsning. De henlægges naturligt til monopoltilsynets direktorat, og det må umiddelbart forekomme indlysende rigtigt at gøre dette.

Det andet, man kunne sige, og som fru Ritt Bjerregaard også var inde på, er i virkeligheden, at man udvider de regler, man har i monopollovgivningen, fra at være et nationalt anliggende til at være et internationalt anliggende, således at man nu også kan beskæftige sig med forhold, der rækker uden for landet. De beføjelser, som ifølge § 2 gives monopoltilsynet til, hvad jeg kunne kalde for udgående kontrol, kan nok forekomme en og anden særdeles vidtgående, når man tager dem efter deres ordlyd. Det drejer sig om at undersøge bøger og andre forretningspapirer, at tage afskrifter af de samme ting, at kræve mundtlige forklaringer på stedet og få adgang til virksomhedens lokaler, arealer og transportmidler. Jeg synes derfor, der er grund til at fremhæve,

at der i stk. 2 i paragraffen er anført bestemmelser, hvorefter der ved sådanne undersøgelser skal foretages en skriftlig bemyndigelse fra direktoratet, og at bemyndigelsen skal indeholde oplysninger om Kommissionens anmodning og undersøgelsens genstand og formål. Videre, og ikke mindre vigtigt, er det, som det er anført i bemærkningerne til lovforslaget, at det forudsættes, at disse beføjelser kun kan gennemtvunges efter indhentet retskendelse.

Om det principielle indhold i lovforslaget skal jeg sige, at vi i mit parti er enige om nødvendigheden af kontrolmuligheder med karteller og monopoler, og at vi er overbevist om, at alene et tværgående samarbejde over landegrænserne, sådan som det vil blive etableret gennem dette lovforslag og i forbindelse med vor tilslutning til EF, kan udvirke den nødvendige opbremsning af eventuelle uønskede virkninger, der kan være forbundet med væksten i de multinationale virksomheder. Vi finder også, at forslaget her ikke alene er velbegrunderet, men også teknisk vel formet til at løse de opgaver, der skal løses, og dette forslag kan jeg uforbeholdent give mit partis anbefaling.

Lennart Larson: Det første af de to lovforslag, som nu behandles her i det høje ting, har, som handelsministeren bemærkede ved forslagets fremsættelse, karakter af en teknisk tilpasing af den danske lovgivning ved vort lands eventuelle tilslutning til EF. Jeg skal derfor ikke i dette indlæg gå i detaljer med lovforslagets generelle sigte.

Der er imidlertid en omstændighed i forbindelse med formuleringen af lovforslaget og de bemærkninger, hvormed det fremsættes, der giver mig anledning til en principiel udtalelse. Den har for så vidt ikke alene relation til behandlingen af dette lovforslag, men har gyldighed mere i almindelighed i forbindelse med folketingets behandling af de mange følgelove, der hænger sammen med vor forestående markedspolitiske beslutning.

I den skriftlige fremsættelse den 19. januar i år af dette og en række følgelovforslag henviste ministeren generelt til de enkelte forslag og de, som ministeren udtrykte sig, udførlige bemærkninger hertil. Det er udtrykket „udførlige bemærkninger“, jeg ønsker at hæfte mig ved. Da jeg forud for

[Lennart Larsson.]

dette indlæg gennemlæste disse bemærkninger, som forekom mig særdeles kortfattede og summariske, bemærkede jeg mig navnlig den heri indeholdte henvisning til de to EF-direktiver, der nærmere skulle angive karakteren og rækkevidden af de i forslaget indeholdte bemyndigelser til ministeren, og jeg konstaterede, at disse direktiver eller blot hovedindholdet af dem hverken var citeret i bemærkningerne eller bilagt dem til orientering for medlemmerne af tinget.

På denne baggrund finder jeg det rimeligt at fastslå, at det bør være en selvfølge, når regeringen fremsætter et lovforslag, at dette forslag er bilagt alle faktiske oplysninger, som er relevante ved forslagets behandling her i tinget. Denne informationspligt bør overholdes ikke blot af hensyn til medlemmerne af det høje ting. Af endnu større betydning forekommer det mig at være, at lovforslag, der har relation til et så afgørende vigtigt politisk anliggende som vort lands fremtidige markedspolitiske tilhørsforhold, er bilagt alle sådanne oplysninger, som gør det muligt for offentligheden umiddelbart at forskaffe sig en konkret oversigt over forslagets præcise omfang.

For alle partier i tinget gælder det, og det ganske uden hensyn til de enkelte partiers holdning til EF-tilslutning; at vi ønsker befolkningen mest muligt og nøjagtigt orienteret om rækkevidden af den afgørelse, der senere på året lægges ud til vælgernes afgørelse. Derfor vil jeg i alle parters fælles interesse tillade mig at foreslå regeringen, at den i forbindelse med senere fremsættelse af forslag til følgelove udbygger bemærkningerne så vidt, at de refererer indholdet af direktiver og andre bestemmelser, der er gældende inden for Fællesskaberne i alle tilfælde, hvor sådanne bestemmelser anføres som motiv for forslag om lovændringer her i landet.

Når jeg har fundet det rigtigt i forbindelse med behandlingen af netop dette lovforslag at gøre denne mere generelle bemærkning, skyldes det ikke mindst formuleringen af forslagets § 16, stk. 2, punkt 2, som ved en første betragtning i påfaldende grad minder mig om et ordvalg, som jeg har truffet ved gennemlæsning af forbrugerkommissionens første betænkning, pag. 13, kapitel 2, § 6, sidste punktum. Vi er indforstået

med at give ministeren en bemyndigelse til i forbindelse med erhvervsorganisationerne at foreskrive visse bestemmelser vedrørende vareudbud, f. eks. varedeklarationer, men i forbindelse med dette lovforslag må vi henstille, at bemyndigelsen koncentrereres om, hvad EF-samarbejdet nødvendiggør. Det var det samme, som den konservative ordfører, hr. Hans Kjær, var inde på. Ministeren indrømmer selv i bemærkningerne, at bemyndigelsen går videre end som så. Dette spørgsmål må afklares nærmere under udvalgsarbejdet, således at bemyndigelsen i denne forbindelse indskrænkes til, hvad EF-samarbejdet nødvendiggør. Det er da meget muligt, man ud fra et forbrugersynspunkt skal have en mere generel bestemmelse om varedeklarationer o. lign., måske en egentlig varedeklarationslov for visse varer, men i så fald må det behandles for sig.

Men jeg kan altså tilsige mit partis velvilige behandling af lovforslaget, idet detaljerne må drøftes i det kommende udvalgsarbejde.

Med hensyn til det andet lovforslag har de andre ordførere været inde på, at det her drejer sig om forordninger og kontrol med hensyn til monopoler og konkurrencebegrænsninger. Lovforslaget bygger på, at man ikke skal forrykke konkurrencevilkårene inden for EF, og det fastslås først og fremmest, at monopoltilsynet her skal yde bistand til Kommissionen for at holde denne kontrol. Det er væsentligt, når man skal have en sådan kontrol, at man har indsigt i disse problemer, og derfor er det rigtigt, at man giver bemyndigelse til monopoltilsynet. I øvrigt er det en gensidig forpligtelse, således at konkurrenceforvridning ikke vil kunne opstå.

Lovforslaget tager klart sigte på monopoler og karteller, hvorimod små og mellemstore virksomheder ikke bliver berørt. Tværtimod er det hensigten inden for Fællesskabet at gavne disse virksomheder mest muligt. Der er også erfaring for, så vidt jeg har kunnet læse mig frem til det, at aftaler, der var uskadelige, og som omfattede en mindre andel, under 5 pct., har man ikke fundet nogen som helst anledning til at skride ind mod.

Jeg kunne også godt tænke mig at sige, fordi mange modstandere af EF henviser til de store multinationale industri- og handels-

[Lennart Larson.] virksomheder, som er aktive i EF, og angiver dette som grund til at sige nej, at sandheden jo er den, at EF meget mere end Danmark går ind for kontrol med disse koncerner.

Jeg skal på mit partis vegne anbefale også dette lovforslag.

Nordqvist: Det første lovforslag vedrører et område, hvor det er særdeles fristende for den enkelte, måske også for det enkelte medlemsland, at omgå de regler, der skal sikre den lige konkurrence. De skal hindre, at man bruger skjulte favører, hvilket jo kan ske ved, at de enkelte medlemslande deklarerer varerne forskelligt og ikke forstår det samme ved de samme begreber. Det radikale venstre kan tiltræde den bemyndigelse, som foreslås givet ministeren. Vi er tilhængere af varedeklARATIONER; det er jo bestemmelser, der ikke alene i denne forbindelse skal sikre de enkelte producenter, men i lige så høj grad forbrugerne. Derfor kan vi også tiltræde den mærkning, der skal til. Det kan måske blive et slag i luften. Spørgsmålet er jo, hvor meget en dansk husmoder får ud af, at varerne er deklareret på fransk eller italiensk. Men det problem løses måske ved, at man også på et eller andet tidspunkt går over til esperanto; her er i hvert fald et argument for at gå over til dette internationale sprog.

Jeg er enig med hr. Hans Kjær i, at vi under udvalgsbehandlingen nærmere må have at vide, hvad ministeren mener med det, han skriver i bemærkningerne. Hvordan har han tænkt sig at administrere den videre følge end det, der er nødvendigt på grund af Danmarks medlemskab af De europæiske Fællesskaber?

Der omtales i et af de mange bind, vi har fået vedrørende fællesmarkedet, en sammenlignende redegørelse for retstilstanden i de seks lande vedrørende uretmæssig konkurrence. Jeg går ud fra, at dette værk ikke er af samme tykkelse som dem, vi hidtil har fået, og jeg vil gerne henstille til ministeren, at vi under udvalgsbehandlingen får denne sammenlignende redegørelse for, hvorledes vilkårene er i øjeblikket.

Med hensyn til det andet forslag om monopoler, der jo, som det nu fremtræder, kun vedrører formalia, dette at give Kommissio-

nen mulighed for at håndhæve Fællesskabets bestemmelser om monopoler m. v., vil jeg godt komme med et par bemærkninger om det mere reelle, også fordi ministeren i sine bemærkninger selv berører de mere materielle bestemmelser i EF-traktaten og andre steder. I debatten for og imod høres undertiden den lidt diffuse påstand, at vi ved indtræden i dobbeltforstand bliver et væge-løst bytte for kæmpekoncerner, karteller og andre fæle foretagender. Denne påstand kan naturligvis skyldes ond vilje. Men mere tænkeligt er det undskyldelig uvidenhed om, hvad der egentlig er gældende ret, hvilken indflydelse de regler, der gælder, vil få på vor egen monopollovgivning, som den er eller kan blive. Forholdet er jo det, at traktatens programmerklæring ganske selvfølgelig er suppleret med adskillige forordninger, Kommissionens udtalelser, udstedelse af negativattester og dispensationer, og Domstolen har i adskillige tilfælde måttet trække kapperne på og træffe afgørelser og derved ved sine fortolkninger ydet et værdifuldt bidrag ved vurderingen af den kurs Fællesskabet ønsker at følge.

Men uoverskueligt er det, spredt i de 5 bind, jeg nævnte før, og i diverse orienteringshæfter. På grund af den overordentlig store betydning, disse konkurrencebegrænsende aftaler har for hele det danske erhvervsliv og derigennem for hele befolkningen, vil jeg bede ministeren venligst overveje at tilvejebringe en overskuelig oversigt. Jeg er her på linje med venstres ordfører, hr. Lennart Larson, der som jeg mener, at det er overordentlig værdifuldt, at befolkningen virkelig får oplysning om disse regler. Jeg tror, det kan lade sig gøre, og omdeles en sådan redegørelse her i tinget, kan medlemmerne i hvert fald ikke længere påberåbe sig uvidenhed. Mod uvidenhed kæmper selv guder forgæves, og hvad skal vi stakkels tilhængere af fællesmarkedet så gøre?

Erhvervslivets folk har utvivlsomt fundet vej i junglen; men det er mere vigtigt, at befolkningen får et kortfattet dokument, hvoraf kan udledes, at de mere grovkornede påstande svæver frit i luften. Med andre ord: at Fællesskabets regler på dette område, bl.a. ved at anvende forbudsprincippet, er mindst lige så restriktive som vor egen monopollovgivning, der i øvrigt, for så vidt

[Nordqvist.]

den ikke fastsætter regler, der får indflydelse på samhandelen mellem landene, kan bevarer.

I modsætning til EFTA-aftalen, der som bekendt kun henvender sig til medlemslandene og ikke altid, som vi har set det for ganske nylig, med held, binder Romtraktaten også den enkelte borger straks fra optagelsen. Jeg finder det naturligt, at vi i udvalget ikke alene drøfter „kommissærene“, men også berører de regler, disse skal være med til at håndhæve.

Det vil måske også være rimeligt at drøfte, hvorledes en sag rent praktisk gribes an, herunder hvad man egentlig gør ved de hårdnakkede benægttere, der prøver ethvert smuthul for at komme udenom. Med disse bemærkninger kan det radikale venstre også anbefale de i lovforslaget omtalte „kommissærer“.

Poul Dam: Må jeg indledningsvis om de to lovforslag sige, at de i teknisk henseende ikke fremtræder helt på den måde, som man kunne ønske.

Vedrørende forslag til lov om ændring af lov om uretmæssig konkurrence og varebetegnelse mangler det, som er en god skik, nemlig et bilag, der sammenligner de gamle paragraffer med de nye, og for begge forslagenes vedkommende er det sådan, at bemærkningerne forudsætter en ganske overordentlig stor viden om alle de detaljer inden for Fællesskabernes lovgivning og direktivudstedelse, som hr. Nordqvist med rette sagde vi ikke vidste tilstrækkeligt om.

Man kunne have klaret det let. Det havde været forholdsvis enkelt i bemærkningerne til lovforslaget om monopolerne at gøre opmærksom på, at den meget omtalte forordning 17/62 står i Folketingstidende 1961-62, tillæg B, sp. 461. Nu står det i hvert fald også i dette års Folketingstidende, så man kan finde frem til det. Og det kunne ellers nok være nyttigt, ikke mindst når man opdager ved at læse den udmærkede forordning 17/62, at de afgørende paragraffer i dette lovforslag simpelt hen er afskrift af det, der står i forordningen. Herom en smule senere.

Forslaget om ændring i konkurrenceloven har jeg egentlig kun én indvending imod, nemlig § 2 om, at loven træder i kraft ved

Danmarks tilslutning til De europæiske Fællesskaber, Det vil sige, at den træder i kraft på en dag, som jeg regner med aldrig nogen sinde kommer til at indtræffe. Jeg synes i og for sig, at paragrafferne er meget fornuftige. Jeg forstod, at hr. Hans Kjær var af en noget anden opfattelse. Han mente, at man måske kunne sluge paragrafferne under henvisning til det i øvrigt saligbringende ved vor indtræden i Fællesskaberne. Jeg mener omvendt, at det er fornuftige regler, som kan være til gavn for forbrugerne; jeg ville godt have dem gennemført i alle tilfælde. Da den i § 2 angivne situation efter min mening ikke kommer til at indtræde, vil jeg altså gerne gå ind for forslaget gennemførelse under § 2.

Det andet forslag forstår jeg egentlig ikke helt. Eller rettere sagt: jeg forstår ikke, hvad vi skal med alle paragrafferne, for det er jo sådan, at hvis den skæbne skulle overgå os, at vi blev indlemmet i Fællesskaberne, vil disse forordninger umiddelbart komme til at gælde. Det vil sige, at alt det, der står i § 2, som direkte er afskrift fra forordning 17/62, umiddelbart vil komme til at gælde. Det, der er lovforslagets indhold, er det, der står i § 1, nemlig at den myndighed, som her i landet skal udføre de undersøgelser, som Kommissionen har besluttet, er monopoltilsynets direktorat, det andet er bare en gentagelse af forordningens bestemmelser samt en paragraf om, at loven træder i kraft ved Danmarks tilslutning til De europæiske Fællesskaber, og da denne dag aldrig indtræffer, kan jeg i og for sig være ligeglad med lovforslaget.

Jeg vil dog gerne, når nu hr. Nordqvist har sagt så meget om diffuse påstande og grove fordrejninger og alt muligt andet i EF-debatten, bede om at blive oplyst enten her eller i udvalget om, hvor megen værdi der egentlig ligger i Fællesskabernes indsats over for monopoler. Jeg er klar over, at de internationale undersøgelser giver nogle muligheder for at undersøge de internationale monopoler derved, at man sammenfatter resultaterne af undersøgelserne i de enkelte lande, nogle resultater, som vi i øjeblikket ikke kan opnå, fordi vi er henvist til kun at undersøge forholdene i et enkelt land.

Men det vedrørende monopolerne, som man undersøger, er det egentlig så forfærd-

[Poul Dam.]

lig meget værd? Jeg er klar over, at der er visse ting vedrørende konkurrencefordrejning og vedrørende urimelig udnyttelse af en dominerende position på markedet — jeg tror, det er et direkte citat af forordningen — som man kan arbejde med. Men det, der jo i høj grad er den danske monopollovgivnings mål, nemlig en forbrugerbeskyttelse, derigennem at man f. eks. kontrollerer prisberegninger og sikrer mod beregning af urimelige priser, er det overhovedet tilgodeset i Fællesskabernes monopolregler? Er det ikke noget, som fortrinsvis vil komme til at arbejde på det meget store plan og med meget lidt betydning for forbrugerne?

Jeg har også bemærket, at man i de lande, der i øjeblikket er medlemmer af Fællesskaberne, har megen kritik mod monopolkontrollen fra Fællesskabets side, nemlig fra småvirksomheder, fra organisationer af mindre erhvervsdrivende, som siger, at den måde, det hele praktiseres på, er en måde, som i virkeligheden gavner de store virksomheder. De kontrolleres en lille smule i toppen, på samme måde som trustlovgivningen i USA har gjort det, men i virkeligheden går det hele til syvende og sidst ud over småvirksomheder. Ud fra et dansk perspektiv, hvor interessen for småvirksomhederne af naturlige grunde må være stor, er det noget, som foreløbig bekymrer mig, men jeg vil meget gerne være mere oplyst, således at jeg undgår de diffuse og grove påstande; jeg mener nemlig, der er klare og vigtige påstande nok imod Fællesskaberne, sådan at vi kan undgå de andre.

Handelsministeren (Erling Jensen): Overfor fru Ritt Bjerregaard skal jeg bekræfte, at konkurrencelovens ændring er udtryk for en yderligere hensyntagen til forbrugeroplysningen. Jeg vil også gerne bekræfte fru Ritt Bjerregaards vurdering af loven om de udenlandske monopoler ved at sige, at jeg er enig i, at der er ikke tale om noget fremmedartet for os, men tale om en bredere kontrol, der nu går ud over landegrænserne, hvad vi kun kan være interesserede i.

Jeg vil gerne takke for fru Ritt Bjerregaards betragtninger om monopoltilsynets nye orientering om internationale kartelspørgsmål og bekræfte, at den er et udtryk for handelsministeriets og de handelsmini-

sterielle direktoraters opfattelse af nødvendigheden af en udadventt holdning og en kraftigere information om de aktiviteter, der fra samfundets side skabes til fordel for og i samarbejde med erhvervslivet.

Jeg takker for hr. Hans Kjærs godkendelse og tilslutning til det sidste af lovforslagene og vil gerne vedrørende hans, skal vi sige betingede accept af det første — og det samme gælder den tilsvarende betingede accept fra hr. Lennart Larsons side — sige helt klart, at der er ikke fra min side tale om at skyde genvej til en lovgivning, som tidligere har været behandlet og ikke forelægges ved denne anledning. Derimod vil jeg lige så klart sige, at mine bemærkninger giver udtryk for, at jeg er af den opfattelse, at vi både ville gøre loven skæv i sin formulering og ville skabe nogle urimelige resultater, hvis vi formulerede den helt i en EF-regie og ikke erkendte, at der kan opstå varer, der har en så kraftig lighed med de EF-betingede varer, at det ville være urimeligt ikke at have en noget udvidet bemyndigelse. Det er min opfattelse, at vi ved den formulering — som vi jo ikke har skjult, men som vi meget omhyggeligt har understreget i bemærkningerne, for at man kunne se, at vi var klar over og ønskede, at partierne skulle være klar over, at vi her gik ud over den strikte EF-formulering — har fået både en mere ensartet formulering af de to paragrafer og en for befolkningen og erhvervene klarere formulering, som ikke skal anvendes som en genvej til at opnå resultater, der hører hjemme i en lovgivning, vi ikke drøfter ved denne lejlighed.

Hr. Lennart Larsons principielle udtalelser faldt i virkeligheden meget i tråd med hr. Poul Dams — uden at jeg havde indtryk af, at de herrer i øvrigt var enige — og jeg skal tage til mig, at man havde ønsket et mere omfangsrigt materiale. En anden af ordførerne har i og for sig selv markeret, at han har været i stand til at finde de pågældende forordninger, men jeg erkender, at der er et behov, som hr. Lennart Larson og hr. Poul Dam udtrykker det, for, at alle relevante oplysninger ligger i selve det materiale, som lægges frem til behandling her i tinget, og jeg skal være opmærksom på det ved fremtidige fremsættelser af tilsvarende lovgivning.

Dog vil jeg gerne sige til hr. Lennart Lar-

[Handelsministeren.]

son, når han siger, at det er vigtigt, at befolkningen får kendskab til rækkevidden af afgørelserne, at det er min absolutte opfattelse, at regeringen ved selve sine lovforslag, ved bemærkningerne til dem og ved disse lovforslags fremkomst på dette tidspunkt meget tydeligt har markeret sin interesse i at lægge alle oplysninger frem for befolkningen om de forpligtelser, de ændringer og de forhold, der i øvrigt knytter sig til vort forventede medlemskab af fællesmarkedet.

Hr. Lennart Larson havde en — undskyld, hvis jeg siger det — lidt pudsigt formulering af min oplysning bl. a. til partierne og ordførerne om; at jeg gik uden for det strikte EF-nødvendige, idet hr. Lennart Larson sagde: handelsministeren indrømmer selv. Jeg ville snarere have formuleret det sådan: handelsministeren informerer os om, at han har gjort noget sådant.

Jeg er enig med hr. Lennart Larson i hans betragtninger om, at vi får en yderligere kontrolmulighed med de multinationale selskaber ved det fremsatte forslag:

Jeg takker for hr. Nordqvists godkendelse og betragtninger vedrørende lovforslagene. Jeg har allerede i anledning af sidste del af hr. Nordqvists betragtninger kontakttet min kollega udenrigsøkonomiministeren, og jeg mener, at vi i fællesskab vil være i stand til at give folketingets medlemmer en række af de oplysninger, som hr. Nordqvist efterlyste, med hensyn til sammenlignende redegørelser for konkurrenceforholdene og overskuelige oversigter over disse i øvrigt.

Jeg har besvaret hr. Poul Dams betragtninger om det teknisk lidet tilfredsstillende i lovforslaget. På den anden side vil jeg gerne sige, at hr. Poul Dam jo i og for sig besvarede en af hr. Lennart Larsons betragtninger ved ganske stærkt at sige, at vi kunne have ladet være med at skrive forordningen af. Når vi har skrevet den af, er det jo netop i et ønske om at informere ikke bare dette ting, men offentligheden, ved at det i selve loven er markeret, hvor bemyndigelserne rækker, hvilket omfang de har, og hvad der er tænkt på. Men det er rigtigt, at det er i nøje overensstemmelse med de EF-regler, vi derved opfylder.

Jeg skal ikke overdrive den værdi, der ligger i Fællesskabernes nuværende indsats

over for monopolerne. Jeg skal i det hele taget bestræbe mig for ikke at overdrive hverken mangler eller fordele ved en fællesmarkedssituation. Jeg tror, man er tjent med en saglig debat, der befinder sig på midtersporet hele tiden. Jeg tror, det har nogen betydning for forbrugerne, at man går videre og går ud over landets grænser, og da jeg jo i modsætning til hr. Poul Dam af mange grunde — både af årsager, som ligger uden for det økonomiske, og ikke mindst af mange årsager, der ligger i det økonomiske og i den beskæftigelses- og erhvervsmæssige situation — er af den opfattelse, at vi er på vej ind i fællesmarkedet, så vil jeg gerne sige, at jeg ser det som et gode, at vi kommer ind så tidligt, at vi også på forbrugernes vegne kan øve stærkere indflydelse på kontrollen med monopoler og på udviklingen af forbrugeroplysning i det, der formentlig om nogen tid bliver til de ti.

Hans Kjær: Da hr. Poul Dam refererede til en vis forskel i opfattelsen af værdien af § 2 mellem ham og mig og anvendte det til ligesom at give udtryk for en større forbrugervenlighed, vil jeg sige, at jeg mener ikke, at den betænkelighed med hensyn til bemyndigelsesparagraffen, jeg gav udtryk for i mit første indlæg, kan opfattes derhen. Jeg henviste udtrykkeligt til den debat, som fandt sted sidste år. Der vil hr. Poul Dam kunne slå op — hr. Poul Dam er jo så dygtig til at finde spaltenumrene, har vi opdaget — og læse det indlæg, som jeg henviste til at mit partis ordfører kom med, som bestemt ikke tager afstand fra varedeklaration, men tager afstand fra en tvungen varedeklaration. Jeg vil da godt tilføje, at en af de positive ting, der er nævnt i den delbetænkning fra forbrugerkommissionen, der lå forud for lovforslaget sidste år, nemlig møbelfaktorordningen, har jeg vel været næsten åndelig og legemlig fader til i et forarbejde igennem 10 år, og jeg sidder i det møbelkontrolråd, der arbejder med denne sags gennemførelse. Jeg er overbevist om, at de forbrugerrepræsentanter og repræsentanter for Dansk Varedeklarations-Nævn, som jeg sidder sammen med i det arbejde, har en dyb fornemmelse af, at når det drejer sig om områder, der ligger lidt ud over det helt enkle, så er varedeklaration — hvis det skal

[Hans Kjør.]

have værdi for forbrugerne — noget, som er teknisk kompliceret og derfor ikke bare kan udføres som skrivebordsarbejde.

Jeg skal dernæst takke handelsministeren for det tilsagn, der lå i, at det ikke var hensigten at føre den lovgivning, vi ikke har til behandling her, og som jeg altså heller ikke har talt om, ind ad bagdøren, men jeg tror nok, at handelsministeren har forståelsen for, hvorfor jeg trak det frem, netop fordi ordlyden i denne bestemmelse, bortset fra at man har skåret nogle enkelte ord ud, er fuldstændig analog med § 6 i det lovforslag, vi behandlede sidste år. Jeg tager handelsministerens udtalelse til efterretning. Så kan vi under udvalgsarbejdet få lidt nærmere orientering om de fællesmarkedsforpligtelser og den markedsintegration, der gør det ønskeligt, det kan vi komme lidt nærmere ind på.

Men lad mig straks sige, at jeg betragter i hvert fald enhver form for internationalisering også på dette område som et gode. Jo mere ensartede deklARATIONER vi kan få over landegrænserne i en liberaliseret samhandel, jo bedre er det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Hanne Budtz): Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om mindstebeholdninger af mineralolie og mineralolieprodukter.

(Lovforslaget (nr. 88) findes i tillæg A. sp. 1529, fremsættelsen i tidenden sp. 2191).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Holst: Dette lovforslag er et af de tekniske. Det er et lovforslag, der sigter på, at

vi skal tilpasse vore daglige forhold herhjemme til de forhold, der findes i fællesmarkedet på et bestemt område; såfremt vi ellers bliver medlem af fællesmarkedet, vil man jo nok kunne regne med, at forholdene også vil gælde for os.

Lovforslaget sigter på at sikre os en vis mindstebeholdning af mineralolie og mineralolieprodukter. Nu er det således, at vi i forvejen har et vist beredskab, idet vi gennem en tidligere bekendtgørelse fra 1964 har sikret os, at man i krigstilfælde altid minimum har til 65 dages forbrug herhjemme. Disse 65 dages forbrug skulle være tilstrækkelig til at klare visse vanskelige situationer forårsaget af krig el. lign., det har vi i hvert tilfælde hidtil ment. Nu er det således, at man i såvel Fællesmarkedskommissionen som OECD har foreslået, at vi skaber et beredskab på i alt 90 dage. Disse 90 dage skulle kunne sikre, at vi kunne klare en situation, hvor leverancerne fra udlandet stopper af en eller anden grund, som ikke lige netop behøver at være en krigstilstand. Vi har jo tidligere haft vanskeligheder, da Suezkanalen lukkede på et tidspunkt og afskar os fra olieleverancer, og dette lovforslag tager sigte på at klare problemerne, således at vi ikke mere skulle komme i en sådan situation.

Jeg har bemærket, at der i lovforslagets § 1 står, at det først og fremmest drejer sig om, at man skal have disse 90 dages beredskab hos importører af mineralolieprodukter samt hos de værker eller de virksomheder, der fremstiller samme produkter. Der er altså ikke tale om, at det er forbrugere i første omgang, der direkte sigtes på med dette lovforslag.

Jeg har samtidig set, at handelsministeren i sine bemærkninger til forslaget siger, at det er muligt for os at medregne de beredskabslagre, vi allerede har af motorbenzin, gas- og dieselolie, som hører under den bekendtgørelse, jeg tidligere nævnte, nemlig om det civile beredskab.

I og for sig skulle lovforslaget ikke give anledning til større problemer af teknisk eller af lovmæssig karakter, men jeg tror dog, det er nødvendigt med et kort, men også hurtigt udvalgsarbejde, således at et udvalg, når man sætter beredskabet 50 pct. op, får mulighed for at høre, hvad der siges fra de virksomheder og fra de producenter, som